

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну наукову працю **Ван Ченя**

«Формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу в університетах України і Китаю», що є представленою на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

Актуальність дисертаційного дослідження Ван Ченя зумовлена побільшенням уваги науково-педагогічної спільноти до проблем використання поліфункціонального потенціалу вокального мистецтва у виконавській та викладацькій діяльності випускників університетів України та Китаю. Наявність невідкладної потреби розроблення методичного забезпечення науково обґрунтованого застосування функцій досвіду виконання і викладання жанру драми у вокальній підготовці майбутніх спеціалістів свідчить про своєчасність і доцільність обрання дисертантом теми *«Формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу в університетах України і Китаю»*.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 7 від 24 грудня 2021 року).

На підставі аналізу тексту кваліфікаційної наукової праці Ван Ченя *«Формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу в університетах України і Китаю»* можемо говорити про достатню **ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків**, сформульованих у дисертації, а також достовірність результатів, оскільки вони спираються на солідну теоретико-методологічну базу, зокрема, концепції герменевтики, когнітивної психології, музичної драматургії, інтеграції драми, практичної герменевтики та художньої творчості в їх проєкції на мистецьку педагогіку, що стає ґрунтом професійної підготовки майбутніх викладачів вокалу, зокрема, в контексті формування в них драмогерменевтичного досвіду на засадах художньо-мисленнєвого, інтенціонально-рефлексійного, виконавсько-проєктувального, творчо-

компетентнісного підходів, оригінальних методичних принципів, а також сукупність дослідницьких методів. Серед останніх вирізняємо теоретичні (феноменологічний аналіз психологічної, культурологічної, мистецтвознавчої, педагогічної літератури з проблем досвіду та його різновидів у науковому дискурсі; герменевтичний аналіз текстів вокальних творів; категоріальний аналіз і узагальнення його результатів в галузі мистецтвознавської наукової літератури, вокально-педагогічної, виконавської, зокрема, виконавства вокальної драми), емпіричні (анкетування, опитування, творчі завдання, педагогічне спостереження), діагностичні та статистичні методи, а також педагогічний експеримент. Про обґрунтованість наукових результатів дослідження свідчать також переконлива апробація основних положень дисертації на одинадцяти міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема в США, Китаї, Молдові, та трьох всеукраїнських.

У **змістовому наповненні кваліфікаційної роботи** особливої ваги набувають: науковий дискурс стосовно феномену драмогерменевтичного досвіду та його конкретизації у вокальному мистецтві (п. 1.1); методологічні та методичні засади формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх учителів вокалу (р. 2); критеріальний апарат дослідження та методи оцінювання кожного з представлених структурно-функціональних компонентів та елементів драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу (п. 3.1); результати перевірки експериментальної методики формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу (п. 3.2) .

Серед **найбільш істотних наукових результатів**, що містяться в дисертації Ван Ченя, відзначаємо теоретичне обґрунтування та інноваційне розв'язання проблеми формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу в університетах України та Китаю як важливої фахової якості здобувачів вищої мистецької освіти, що забезпечує здатність інтерпретувати вокальні та вокально-сценічні твори в процесі виконавської та викладацької діяльності, а також розкриття феноменології драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу, визначено його сутність як процес і результат засвоєння й опанування особистістю результатів спілкування з музичним (передусім вокальним) мистецтвом на основі активних виконавських та педагогічних дій з розуміння, інтерпретації й відображення внутрішніх драматургічних законів текстів вокальних та вокально-сценічних творів із метою створення індивідуального образно-сміслового контексту власного проєкту твору,

використання музичної драматургії як засобу навчання мистецтву, здійснення педагогічного впливу на зростання герменевтичного та життєвого досвіду здобувачів вокальної освіти.

Науковою новизною відрізняються наукові положення стосовно драмогерменевтики як системного феномену, що забезпечується комплексною взаємодією драматургічно-мисленнєвого, рефлексійно-репрезентаційного, акторсько-виконавського, практико-герменевтичного структурних компонентів, які актуалізуються на основі єдності системної, інтерпретаційної, перетворювальної, комунікативної, компенсаторної, світоглядної функцій; стосовно потенціалу застосування наукових підходів (художньо-мисленнєвого, інтенціонально-рефлексійного, виконавсько-проектувального, творчо-компетентнісного) та визначення методичних принципів формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу (опора на формування драматургічного мислення виконавця-вокаліста; орієнтація на етноментальні та стильові властивості вокальної драми в процесі її опанування; накопичення вокально-образних репрезентацій в різновекторній проєкції; стимулювання рефлексії ціннісного ставлення до різних образів-амплуа; акцентуація уваги на персоналізації та персоніфікації вокальних образів; врахування компенсаторного художньо-виконавського ресурсу вокаліста); стосовно педагогічних умов формування драмогерменевтичного досвіду (цілеспрямоване розширення художньо-ментального світогляду щодо оперної драматургії; стосовно накопичення художньо-образних вокально-драматургічних репрезентацій та їх осмислення; проєктування персоніфікаційних та персоналізаційних траєкторій роботи над вокальним образом; збагачення досвіду потрактування образів вокальної драми через викладацьку практику); стосовно критеріїв (художньо-ментальний, репрезентативно-мотиваційний, особистісно-перформативний, творчо-інтерпретаційний), показників та методики оцінювання рівня сформованості драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу.

Практичне значення отриманих результатів дослідження визначається розробленою методикою діагностики рівня сформованості драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу, критерії, показники і методи, які враховують особливості кожного функціонального структурного компоненту драмогерменевтичного досвіду. Пропоновані етапи запровадження педагогічних умов і методів (ментально-установочний, досвідно-накопичувальний, художньо-перформативний та

творчо-методичний етапи) можуть бути застосовані в процесі формування інших видів професійного досвіду майбутніх викладачів музичних дисциплін. Практичної значущості набувають методи: створення класифікаторів образів-амплуа із засобами їх художнього втілення; усна доповідь-презентація результатів міркування або письмове есе щодо ціннісного ставлення сформованого досвіду образних репрезентацій вокальних драм; творчі методи акторської гри (дзеркало, інтонаційні діалоги, вивчення партії іншого героя з вокальними переходами); компенсаторні технологічні етюди відповідно до визначених персоналій (добір міміки, пантоміми рухів тіла, експресії рухів у контексті розкриття образу); створення методичних мап роботи над образом; визначення драматургії еволюції образу впродовж оперної драми та створення методичного супроводу щодо його втілення.

Достовірність результатів дослідження підтверджується оприлюдненням й апробацією його основних положень на міжнародних та загально-українських науково-практичних конференціях, а також на щорічних звітних наукових конференціях аспірантів факультету музичної та хореографічної освіти Університету Ушинського. Про достатню повноту викладу основних результатів дисертаційної роботи Ван Ченя у наукових виданнях свідчить наявність положень кваліфікаційної наукової праці у 10-ти публікаціях автора, з яких 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 3 – у зарубіжних виданнях; 4 – апробаційного характеру.

Отже, оцінюючи зміст та завершеність дисертації, констатуємо, що її обсяг та структура відповідають вимогам до кваліфікаційних наукових праць, які подаються на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а зміст підкорений визначеній меті.

Дискусійні положення та зауваги до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи результати кваліфікаційної наукової праці Ван Ченя, висловимо деякі побажання та вказівки щодо її недоліків.

1. Формулювання особистого внеску здобувача (с.25) потребує уточнення.

2. Викликає запитання певна обмеженість жанрово-стильової палітри процесу формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу.

Нажаль робота не позбавлена технічних помилок, проте висловлені зауваження й побажання носять дискусійний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам.

Дисертація Ван Ченя «Формування драмогерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу в університетах України і Китаю» є завершеною науковою працею, де її автором отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має значення для розвитку теорії та методики вокальної підготовки майбутніх викладачів.

Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Ван Чень, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

Рецензент:

професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Галина НІКОЛАЇ

